

Egoismus v esoterním a nezištnost v exoterním životě

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mannheim, 10. března 1912

Zápis A

O meditaci

Plodem meditace je získání pocitu, že usilujeme o spojení s bytostmi vyšších hierarchií a tohoto spojení dosahujeme, a zároveň hřejivé, živé prožívání pocitu přijetí do vyšších světů, pocitu, že jsme dorazili na místo, odkud jsme vzešli. Tento pocit přijetí do duchovního světa musí být hřejivý a živý.

Všechno, všechno se u esoterika musí změnit, pojmy, city a poznatky se u něj musí proměňovat.

O egoismu

Jsou to luciferské bytosti, kdo nám dal paměť. Ti, kdo jsou šetrní ve fyzickém životě, bývají velkými rozhazovači v oblasti duševně- -duchovní. Měli bychom být šetrní [při zacházení] s těmito silami a proměňovat je v síly zření. K tomu nás může vést jedině sebepoznání.

Od rána do večera až příliš nezištně rozptylujeme své city a pocity.

Egoismem v duševně-duchovní oblasti musíme teprve projít. V úsilí o vstup do duchovního světa spočívá nebezpečí upadnutí do egoismu i ve fyzickém světě. Při správném školení jde proto morální a intelektuální tříbení ruku v ruce.

Musíme si uvědomit, že jakožto od esoteriků se od nás žádá nemožné a že o nemožné usilujeme. Veškeré úsilí je nemožnost, a být

neegoistickým je také nemožné!

Ani žádostivost po poznání a pokroku není pro esoterika správná; správný je vážný pocit povinnosti vývoje, neboť božský duch do nás vložil síly, které rozvíjí bez našeho přičinění; to jsou pasivní síly. Božstvo do nás však vložilo i aktivní síly, které člověk musí rozvíjet sám svými činy. A největším hříchem proti božskému duchu je nerozvíjet tyto síly, které do nás božstvo vložilo ku prospěchu vývoje a pokroku lidstva. A tyto síly v nás jsou tak silné, že nás, třebaže až po letech, povedou vzhůru do duchovního světa; proto nesmíme být netrpěliví, nýbrž máme si říci: Budu čekat, neboť vím, že tyto síly to učiní, jen když budu náležitě oddán duchovnímu světu.

Vedlejší cvičení

Vedlejší cvičení nám vytvářejí vlastnosti nutné pro fyzickou pláň, jako je vyrovnanost, kontrola myšlenek atd.

Zvolna tak získáme ve svém srdci, ve své duši přihrádku, v níž budeme uchovávat to nejsvětější, [komůrku,] v níž my esoterici přebýváme, zatímco venku žijeme na fyzické pláni. Že to přitom nejde bez boje, je samozřejmé. Jako esoterici se musíme stát bojovníky.

Myšlenky, které se na nás vrhají, jsou kolem nás se třepotající bytostí duchovního světa, a čím více se je snažíme zadržet, tím více na nás útočí. Nad tím si nemáme naříkat, ne; žákovi můžeme říct: „Buď rád, že je tomu tak“, neboť je to úspěch meditace, který ukazuje, že myšlenky jsou duchovní mocí. Odvahu, nebojácnost a důvěru - to potřebuje esoterik.

Zápis B

Esoterní cesta je nejen plná bojů a trnů; esoterik se má a může proniknout základním pocitem blaženosti nad tím, že je vyššími mocnostmi přijat do oblastí, z nichž vzešel.

Při vážném meditování cvičící zjistí, že ho ruší dojmy a starosti všedního dne, poměry, které k němu pronikají z fyzického světa;

mnozí se pak domnívají, že jim to brání ve vyšším vývoji a že proto postupují příliš pomalu. Ve skutečnosti je tento dotyk s reálnými silami a bytostmi působícími ve fyzickém světě užitečným prostředkem sebepoznání a stálou příležitostí k ověřování sil získaných spirituálním poznáním.

Esoterní žák si musí osvojit velkou míru snášenlivosti a vyrovnanosti a naučit se používat síly, kterým se nesmí vyhýbat nikdo, kdo chce naplnit své pozemské poslání; totiž luciferské síly, jež v žádném případě nepřinesly lidstvu jen zlo, nýbrž také oprávněný egoismus svobodného, samostatného, vlastního vývoje.

Tady se má esoterik naučit mít se na pozoru před oním strašlivým plýtváním, kterého se my všichni denně dopouštíme tím, že ve zbytečných emocích, v prchlivosti, závisti, starosti rozptylujeme ty nejlepší vnitřní síly, které máme v oprávněném egoismu používat pro svůj vnitřní vývoj. Místo žádostivosti po spirituálním poznání, která je bezcenná, si musíme osvojit pocit povinnosti vůči vyšším mocnostem, sobě samému a vývoji lidstva, kdy si řekneme: Je hříchem vůči svátému duchu vývoje, nevynaložím-li vše k tomu, abych úsporně koncentroval vnitřní síly a tím se osobně co možná nejvíce zdokonaloval. Největším marnotratníkem je lakomec, protože svými hamižnými, ustaranými myšlenkami promarnuje své nejlepší síly, je tedy nevhodně „přenezištným“.

Tento egoismus v esoterní oblasti nesmí být přenášen na exoterní oblast. Zde platí požadavek nezištnosti, zapření svého vlastního Já. Proto si každý esoterik musí uvědomit, že chce něco, co je prostě nemožné, a je proto nevyhnutelné, že se bude ustavičně dostávat do konfliktu a musí bojovat. Na jedné straně je třeba žít v oprávněném egoismu ryzí niternosti a meditaci považovat za nejskrytější svátost duše, potom však svou pozornost obracet k vnějšímu světu a získanými silami v něm nezištně působit, aby člověk neupadl do neoprávněného egoismu.

Tady se můžeme mnohému naučit od jednoduchých, prostých lidí, kteří mají víru a před smrtí tak stojí s bezpečnou jistotou, že budou přijati do svazku věčných vyšších mocností, zatímco filoso-

fové, kteří žili v egoismu spočívajícím jednostranně v myšlení, stojí před smrtí s hořkostí.

GA 266/II